

Eläkkeelle jääneenä suomen kielen professorina olen saanut kunnian kirjoittaa tämän suunvuoron. Valitettavasti on aluksi todettava, että mukanani katosi myös yksi tämän alan oppituoli: nykyisessä Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulussa ei enää ole suomen kielen professuuria.

Onneksi keskustelu suomen kielen asemasta ja tutkimuksesta jatkuu vilkkaana. Tässä lehdessä on kolme kiinnostavaa puheenvuoroa, jotka liittyvät vuonna 2009 ilmestyneeseen kielipoliittiseen toimintaohjelmaan *Suomen kielen tulevaisuus*. Kaikissa puheenvuoroissa todetaan esimerkiksi ohjelman korostama rinnakkaiskielisyys teema tärkeäksi, joskin myös haasteelliseksi. Yhtäältä rinnakkais- ja monikielisyys ovat jo tosiasioita niin Suomessa kuin useimmissa Euroopan maissa. Toisaalta pyrkimys kansalliskielten aseman turvaamiseen edellyttää **suunniteltua** rinnakkaiskielisyttä, ja esimerkiksi Leena Huss pitää kommentissaan haastavana sitä, miten toimivan monikielisuuden asettamiin vaatimuksiin pystytään vastaamaan. Selvää kuitenkin on, että esimerkiksi maahanmuuttajien monikielinen kompetenssi on tähän asti saanut liian vähän julkista arvostusta.

Jüri Valge vertailee kiinnostavasti Suomen ja Viron kielipoliittisia ohjelmia. Hänestä Suomen ohjelmassa on suurista ansioista huolimatta käsitelty liian vähän kahta asiaa: suomen kielen tutkimusta ja kotimaisten kielten markkinointia. Suomen kielen tutkijoiden vähäiseen määrään on kyllä kiinnitetty huomiota sekä Virittäjässä että juuri lausuntokierroksella olevassa Kotus-työryhmän muistiossa *Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen tehtävät* (Opetusministeriö 2010; http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2010/Kotuksen_tehtavat.html). Sektoritutkimuksen tuottavuusohjelman yhteydessä taas on todettu yleisesti humanistisen tutkimuksen vähäisyys: käytännössä humanistista sektoritutkimusta tekee vain Kotus.

Jüri Valgen ehdotukseen kansalliskielten ”mainostamisesta” voidaan yhdistää myös kielitietoisuuden lisääminen. Miten tietoisuutta kielenkäytöstä ja kielellisten valintojen merkityksestä voitaisiin lisätä? Ruotsista tulee yksi kiinnostava esimerkki. Sinne perustettiin vuonna 2007 kansantajuinen ja journalistisesti korkeatasoinen lehti *Språk* (Kieli). Lehti synnytti heti suuren innostuksen ja kansanliikkeen, ja se saa avustusta sellaisilta instituutioilta kuin Svenska Akademien ja Riksbankens Jubileumsfond. Lehdestä on tullut erittäin suosittu ja se on esimerkiksi valittu kahdesti *Dagens Nyheterissä* kuukauden parhaaksi lehdeksi. *Språk* toimii nimenomaan kielitietoisuuden lisääjänä, ja samalla toteutuu Jüri Valgen esittämä ajatus siitä, että ”mediakäsittelyn ansiosta kieliteema säilyy jatkuvasti tuoreena ja ajankohtaisena”.

Yllä mainittuun Kotus-työryhmän muistioon sisältyy sekä ilahduttavia että huolestuttavia ehdotuksia. Myönteistä on Kotukselle tarjottu selkeä kielipoliittinen rooli sekä

esimerkiksi resursointi maahanmuuttajakielten sanakirjoihin. Surulliselta kuulostaa sen sijaan Vanhan kirjasuomen sanakirjahankkeen keskeyttäminen. Pitäisikö hankkeelle nykykäytännön mukaisesti yrittää löytää ulkopuolisia sponsoreita?

HELENA KANGASHARJU

Lukijalle

Kädessäsi on ulkoasultaan uudistunut *Virittäjä*. Virittäjän uuden ulkoasun ovat suunnitelleet graafikot Markus Itkonen ja Timo Jaakola. Virittäjän uusi ilme luo jatkumoa menneiden vuosikymmenien kansista ja typografioista nykyaikaan ja myös verkkolehden ulkoasuun. Virittäjän verkkolehti siirtyy tämän vuoden aikana uuteen ympäristöön, Tieteellisten verkkolehtien OJS-alustalle (Open Journal Systems), ks. <http://ojs.tsv.fi/>. Verkko-Virittäjä löytyy edelleen Kotikielen Seuran ja Virittäjän verkkosivulta sekä Elektra-palvelusta.

Paperilehden tilaajat kuitenkin tilausmaksuillaan mahdollistavat *Virittäjän* ilmestymisen. Lehti postitetaan tästä numerosta alkaen ilman kuorta. Annathan toimitukseen palautetta, jos lehtesi on vaurioitunut postituksessa.

VIRITTÄJÄN TOIMITUS